

KÚRIA

Bfv.II.80/2014/2.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év május hó 28. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A magánokirat-hamisítás vétsége és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fonyódi Városi Bíróság 9.B.142/2010/34. számú ítéletét és a Zalaegerszegi Törvényszék, mint másodfokú bíróság Bf.59/2013/7. számú végzését hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

1. A sértett 2006. május 10-én tett feljelentést ismeretlen elkövető ellen. Állította, hogy ismeretlen személy 2005. március 11-én a nevében 12.200.000 forintra szóló váltót írt alá a terhelt részére. A terhelt képviselője annak a Építőipari Kft.-nek, mely céggel korábban a sértett 2002. szeptember 28-án építési szerződést kötött. A váltó a terhelt által kibocsáttatott fizetési meghagyáshoz volt mellékelve. A sértett nem fizette ki a követelt összeget.

A nyomozást magánokirat-hamisítás vétsége miatt folytatta le a Fonyódi Rendőrkapitányság 1430-12/2006. bü. szám alatt.

A Fonyódi Városi Ügyészség a 2007. április 21-én kelt

B.269/2006/17. számú határozatával a nyomozást a Be. 190. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján megszüntette azzal, hogy nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése.

A sértett panaszát a Somogy Megyei Főügyészség a 2007. május 24-én kelt NF.1860/2006/9. számú határozatával elutasította.

A sértett, immár pótmagánvádlóként - jogi képviselője útján - az ügyészséghez 2007. augusztus 9-én benyújtott, a feljelentéssel megegyező tartalmú, vádindítványban a terhelt ellen magánokirat-hamisítás vétsége [1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 276. §] és csalás bűntettének kísérlete [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] miatt emelt vádat.

A Fonyódi Városi Bíróság a 2018. szeptember 22. napján tárgyaláson meghozott és kihirdetett 10.B.193/2007/38. számú ítéletével a terheltet felmentette a magánokirat-hamisítás vétsége (korábbi Btk. 276. §) és csalás bűntettének kísérlete [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól.

A pótmagánvádló fellebbezése alapján másodfokon eljáró Somogy Megyei Bíróság a 2009. március 17. napján nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 2.Bf.432/2008/10. számú végzésével az első fokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

2. A megismételt elsőfokú eljárásban a Fonyódi Városi Bíróság a 2010. március 1. napján tárgyaláson meghozott és kihirdetett 9.B.67/2009/45. számú végzésével a terhelt ellen a magánokirat-hamisítás vétsége (korábbi Btk. 276. §) és csalás bűntettének kísérlete [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] miatt indult eljárást megszüntette.

A pótmagánvádló fellebbezése alapján a másodfokon eljáró Zalaegerszegi Törvényszék a 2010. június 22. napján nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 2.Bf.177/2010/5. számú végzésével az első fokú végzést hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

3. A megismételt elsőfokú eljárásban a Fonyódi Városi Bíróság a 2011. december 5. napján tárgyaláson meghozott és kihirdetett 9.B.142/2010/34. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki magánokirat-hamisítás vétségében (korábbi Btk. 276. §) és csalás bűntettének kísérletében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont]. Ezért a terheltet - halmazati büntetésül - 8 hónap, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett, börtönbüntetésre ítélte.

A pótmagánvádló fellebbezése alapján - miután a Pécsi Ítéltábla a

2012. április 23. napján tanácsülésen meghozott Bkk.I.120/2012/2. számú végzésével a Kaposvári Törvényszéket kizárva arra kijelölte - a másodfokon eljáró Zalaegerszegi Törvényszék tanácselnökből, és bírákból álló tanácsa a 2012. június 26. napján nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett Bf.196/2012/4. számú végzésével az első fokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az eljárást megszüntette.

A pótmagánvádló másodfellebbezése alapján harmadfokon eljáró Pécsi Ítéltábla a 2012. december 4. napján nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett Bhar.II.255/2012/11. számú végzésével a másodfokú végzést a csalás büntetnének kísérlete tekintetében hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasította. Egyebekben a magánokirat-hamisítás vétségét érintő részében helybenhagyta a másodfokú végzést.

A megismételt másodfokú eljárásban a Zalaegerszegi Törvényszék tanácselnökből, és bírákból álló tanácsa a 2013. április 16. napján nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett Bf.59/2013/7. számú végzésével az első fokú ítéletet - nem érintve a magánokirat-hamisítás vétségét - helybenhagyta.

II.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen a terhelt és védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a bűnösség megállapítása, törvényes vád hiánya, másodfokon két kizárt bíró részvétele miatt, részben felmentés, részben az eljárás megszüntetése érdekében.

A felülvizsgálati indítvány a Be. 416. § (1) bekezdése - nem hivatkozott - a) pontjának 3. fordulatán (bűnösség megállapítása) és - hivatkozott - c) pontján, illetőleg a Be. 373. §-a (1) bekezdésének I.c) pontján (törvényes vád hiánya) és II.b) pontján, valamint a Be. 21. § (3) bekezdése c) pontjának 2. fordulatán (kizárt bíró) alapul.

1. A felülvizsgálati indítvány állítja, hogy a bíróságok törvényes vád hiányában jártak el.

Ezt a következőkkel indokolja:

- a magánokirat-hamisításnak nincs passzív alanya, így pótmagánvádnak nincs helye,
- a csalás miatt nem folyt nyomozás, arra az ügyészség nem hozott megszüntető határozatot, s mivel a bűncselekmények anyagi halmazatban állnak, a csalás miatt pótmagánvádnak nincs helye, amit a 90. Bkv I.5. pontja kimondott,
- törvényes vád hiányában a büntethetőség elévült, azt a hatóságnak nem minősülő bíróság eljárási cselekményei nem is szakíthatták félbe.

2. A felülvizsgálati indítvány szerint a bíróság másodfokú

tanácsában két kizárt bíró, köztük a tanács elnöke vett részt.

3. A felülvizsgálati indítvány a megállapított tényállást megalapozatlannak találva kifogásolja a terhelt bűnössé nyilvánítását, az erre vonatkozó indokai szerint:

- a család kapcsán nem folyt nyomozás, erre nézve elmaradt a bizonyítási eljárás,
- a vád az állításait nem bizonyította, ezért nem tisztázott, hogy ki és hogyan készítette a váltót, történt-e tévedésbe ejtés, megállapítható-e károsodás, az elszámolások vita különben is polgári perre tartozna,
- ellenben ő teljesítette a vállalt szolgáltatást, a váltó valódi, az ellenkezőjét szakvélemény sem igazolta,
- a szakértő bevonására irányuló bizonyítási indítványát elutasították.

III.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdésének I.b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott ún. feltétlen (más megjelöléssel: abszolút) eljárási szabálysértéssel került sor. A Be. 373. §-a (1) bekezdésének I.c) pontja szerint hatályon kívül helyezést és az eljárás megszüntetését vonja maga után, ha a bíróság törvényes vád hiányában járt el; a Be. 373. §-a (1) bekezdésének II.b) pontja szerint pedig hatályon kívül helyezéssel és új eljárásra utasítással jár, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

1. A törvényes vád állított hiánya.

A Pécsi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a magánokirat-hamisítás vétsége vonatkozásában helybenhagyta a Zalaegerszegi Törvényszék megismételt másodfokú eljárásban hozott megszüntető végzését, ezzel az eljárás megszüntetése 2012. december 4. napjával jogerősen elbírálva ítélt dologgá vált.

A Be. 416. §-a (4) bekezdésének a) pontja alapján viszont nincs helye felülvizsgálatnak az (1) bekezdés a) - és a jelen ügyben közömbös b) - pontja esetében, ha az ügyben harmadfokú bíróság hozott ügydöntő határozatot. A felülvizsgálati indítvány vonatkozó része ezért törvényben kizárt, és önmagában elutasításhoz [421. § (2) bekezdés 1. mondat 1. fordulat] vezetne.

A felülvizsgálati indítvány a család kapcsán is tévesen hivatkozik a törvényes vád hiányára.

A már ismertetett feljelentésből és vádból egyaránt kitűnik, hogy

azok hamisított magánokirat felhasználásával megkísérelt csalást írni körül. A magánokirat hamisítása önmagában nem, csakis a hamisított magánokirat felhasználásával válik büntetendővé (korábbi Btk. 276. §), és a felhasználás megjelölt célja a sértett tévedésbe ejtésével a jogtalan haszonszerzés volt [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés 1. fordulat].

Vagyis a terhelt terhére egy cselekménnyel megvalósított több bűncselekmény, azaz egymással ún. alaki halmazatban álló bűncselekmények lettek a feljelentésben, majd a vádban felróva – szemben a több cselekménnyel megvalósított több bűncselekményt jelentő ún. anyagi halmazattal.

A Kúria 90. BKv számú véleményének I.5. pontja kifejezetten rögzítette: „ha a feljelentés szerint alaki halmazatban álló több bűncselekményről van szó, nincs jelentősége annak, hogy a nyomozó hatóság (ügyész) csak egy bűncselekmény vonatkozásában hoz elutasító vagy megszüntető határozatot”. Ez abból fakad, hogy a vád tárgyát a vádbeli történeti tényállásban írtak képezik, merthogy a bíróság csak olyan cselekmény miatt állapíthatja meg a terhelt büntetőjogi felelősségét, amelyet a vád tartalmaz [Be. 2. § (3) bekezdés 2. fordulat]. Ebben a vádhoz kötöttség érvényesül, ámde a bíróság nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére vonatkozó indítványához [Be. 2. § (4) bekezdés 2. fordulat].

A vád tehát mindenekben törvényes, megfelel a Be. 2. §-ának (2) bekezdésében foglalt valamennyi követelménynek.

Miután a vád törvényes, tárgytalanná vált a törvényes vád hiányára hivatkozással a felülvizsgálati indítványban felvetett büntethetőség elévülésének a kérdése. A Kúria csupán megjegyzi, hogy a korábbi Btk. 35. §-a (1) bekezdésének 1. mondatában szó szerint valóban az áll, hogy az elévülést a büntetőügyekben eljáró hatóságok körülírt eljárási cselekménye szakítja félbe, de az ítélkezési gyakorlat a szó megfelelő értelmében vitán felül állóként sorolja ide a bíróság eljárási cselekményeit. A korábbi Btk. egyébként az 1973. évi I. törvény (korábbi Be.) hatálya alatt született, amikor az akkor hatályos büntetőeljárási törvény a büntetőügyekben eljáró hatóságok közé sorolta a bíróságot (korábbi Be. II. fejezet 1. cím).

2. A felülvizsgálati indítvány szerint a másodfokú bíróság tanácsában – értelemszerűen – másodjára két kizárt bíró, köztük a tanács elnöke vett részt a határozat meghozatalában.

Másodfokon a bírói tanács tagjai között ha nem is kettő, de egy, és pedig a tanács elnökének személye kétségtelenül azonos volt.

Csakhogy a Be. 21. §-a (3) bekezdésének c) pontja szerint a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásból az a bíró van kizárva, aki a hatályon kívül helyező határozat vagy a megalapozatlansága miatt hatályon kívül helyezett határozat meghozatalában részt vett.

A felülvizsgálati indítványban megjelölt 2. fordulat egyértelműen nem valósult meg, mert az ítélet tábla nem a Be. 376. §-ának (1) bekezdésében jelölt megalapozatlanság miatt, hanem a Be. 373. §-a (1) bekezdésének II.e) pontjában írt eljárási szabálysértés miatt helyezte hatályon kívül a másodfokú bíróság előbb hozott végzését.

Kizárt bíró tehát nem vett részt a másodfokú bíróság megismételt eljárásában másodjára hozott ügydöntő végzés meghozatalában.

3. A bűnössé nyilvánításnak a megállapított, de megalapozatlannak talált tényállás támadásán keresztül történő kifogásolása.

A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja, azaz nem nyitja meg a ténybeli sérelmezés lehetőségét.

Felülvizsgálatban a felülbírálat a jogerős határozatban megállapított, s nem támadható tényálláshoz [Be. 423. § (1) bekezdés] kötött. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. Következésképpen a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy felülvizsgálatban nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan: ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

A Be. 416. § (1) bekezdése a) pontjának 3. fordulata alapján helye van felülvizsgálatnak, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

Ugyanakkor az indítvány olyan eljárásjogi indokokat hozott föl, amelyek nem szerepelnek a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában konkrétan és kimerítően meghatározott, a felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértések között.

A csalás tényállása kapcsán az indítvány valójában az irányadó tényállás, illetve a bíróság mérlegelésének helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti mérlegelését vitatta, átértékelését célozta,

és mindezen keresztül kifogásolta a bűnösségének megállapítását - ami felülvizsgálatban kizárt.

Ez a kizártság önmagában ugyancsak elutasításhoz vezetne. Az érdemi vizsgálódást az egyéb okra hivatkozások igényeltek.

A Kúria végül megjegyzi, hogy a felülvizsgálati indítvány megjelölte a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontját is, idetartozó okot és indokot mégsem hozott föl.

A kifejtettek alapján a Kúria - a Be. 424. §-a (1) bekezdésének 1. fordulata szerint tanácsülésein, a Be. 420. § (1) bekezdése 1. mondatának 1. fordulatának megfelelő összetételben eljárva - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, a megtámadott határozatot a Be. 426. §-ának megfelelően hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. május 28.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k. előadó bíró, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző
NYM